

PASTEL

Gekleurd papier voor pastel

Het pigment van pastel is volledig ondoorzichtig en kan dus elke papierkleur volledig bedekken. Er bestaan allerlei soorten papier die geschikt zijn voor pastel. Ze bieden talloze mogelijkheden aan de schilder om een kleur uit te kiezen die bij zijn onderwerp past. Verschillende voorbeelden uit dit boekje leveren daarvoor het bewijs (zie afb. 1).

Maak de pastelschijfjes schoon

Wanneer men pastel aanbrengt, dan is de kleur die men op het papier aanbrengt precies dezelfde als die van het krijtje. Dat komt omdat de kleur niet wordt verdund en omdat er geen droogproces aan te pas komt waardoor de kleuren lichter worden, zoals bij aquarel. Toch worden de krijtjes, als ze gebruikt worden over andere kleuren heen, vaak heel vuil. Na elk gebruik moeten we dus eigenlijk de krijtjes schoonmaken door ze aan een lap af te vegen (zie afb. 2). Daardoor blijft de kleur zo helder en puur mogelijk.

De verschillende toonwaarden van eenzelfde kleur

Een pastelstaafje is samengesteld uit een pigment in poedervorm dat substantie krijgt door een verbinding met een plant-aardige gom en krijt. Hoe groter het aandeel van het pigment, des te hoger de kwaliteit van de pastel. Wanneer men het poeder van twee pastelschijfjes mengt, of als men wit toevoegt om een kleur af te zakken, dan neemt het aandeel gom en krijt toe, waardoor de kleur dof wordt en zijn frisheid verliest. Het mengen van pastelschijfjes is dus geen succes. Dat is de reden waarom de fabrikanten zo'n grote hoeveelheid kleuren en toonwaarden van eenzelfde kleur aanbieden (zie afb. 3).

Dit artikel is eerder verschenen in *KunstPalet* 9.

Instructief

Lief, blauw winterkonijn in pastel

Hoe kun je met blauw een levendig werk maken? Door slim gebruik te maken van koele en warme blauwen, en door een vleugje dieprood te gebruiken. Loes Botman laat zien hoe ze met PanPastel een lief winterkonijn maakt.

TEKST EN BEELD: LOES BOTMAN

Blauw is de kleur die vaak wordt gezien als symbool voor al wat geestelijk is. Het hemelse rijk, de oneindigheid. Het is de kleur van de trouw. Ook wordt blauw 'bescherming tegen boze invloeden' toegedicht. Het mysterieuze blauw dat ruimte geeft en zuiverend werkt.

Blauwen

Zoals alle kleuren heeft ook het blauw vele verschijningsvormen. Er zijn koele blauwen en warme blauwen. De koele Pruisisch blauwen zijn per toeval ontdekt rond 1704 toen de Berlijnse verfmaker Diesbach karmijnrood wilde maken. Door een vergissing ontstond

het ijzerhoudende Pruisisch blauw. De warme blauwen komen van ultramarijn. Lange tijd was die kleurstof de duurste op het goud na. PanPastel heeft een aantal heerlijke blauwen. Door de zachte aard van het materiaal is het eenvoudig een ondertoon neer te zetten en daarop door te werken.

Dieprood

Het is spannend om Pruisisch blauw en ultramarijn naast elkaar te gebruiken. Echter, alleen blauw in een werk gebruiken zwakt de kracht van de prachtige wijkende beweging van het konijntje, die blauw uitstraalt, af. Daarom gebruik ik bewust ook een beetje dieprood en Rich Gold van PanPastel. Dat brengt leven. Na een losse schets (zie afb. 1 en 2), werk ik steeds meer naar verdichting toe. Met PanPastel kan ik op een prettige manier zoeken naar de juiste tonen en verhoudingen (zie afb. 3).

Verhouding

Het is misschien niet duidelijk zichtbaar, maar ik heb lange tijd gezocht naar de goede verhouding, vooral van het kopje. Met houtskool is het gemakkelijk wegvegen en corrigeren. Het lijfje vul ik overwegend met koele blauwen en de

bodem met warme blauwen om een verschil te maken tussen het konijntje en de omgeving (zie afb. 4). In de achtergrond houd ik echter het heel lichte koele blauw vast, om ruimte te scheppen.

Licht in de vacht

De lijnen die ik bedacht had in de achtergrond storen mij. Daarom haal ik ze resoluut weg (zie afb. 5). Ik maak de donkere partijen wat zwaarder en breng toch wat licht in de vacht aan, hoog op de rug. Ook al was dat bij het zwarte konijn niet zichtbaar. Net zoals het bleke staartje, dat in het echt niet zichtbaar is. Maar als schepper op het papier heb ik die vrijheid. Dag lief winterkonijn!

Voel de vrijheid om alle blauwen naast, op, en door elkaar te gebruiken. Als een heerlijke, hemelse dans. ☺

VOOR MEER INFORMATIE:
WWW.LOESBOTMAN.NL

GEBRUIKTE KLEUREN:

Rich Gold, Light Gold, Ultramarine Blue Shade, Phtalo Blue, Ultramarine Blue, Turquoise, Turquoise Shade, Ultramarine Blue Tint, Phtalo Blue Tint (PanPastel).

GEBRUIKTE MATERIALEN:

Guardi Artistico-papier 48 x 36 cm, houtskool, PanPastel, verschillende soorten pastelskrijt.

Loes Botman, **Blauw konijn**, 2015, pastel op papier, 48 x 36 cm.

